

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000824

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гапон Вадим Сергійович

2. Vadym Hapon

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-7219-9338

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 073

Назва наукової спеціальності: Менеджмент

Галузь / галузі знань: управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Менеджмент

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12632

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Код за ЄДРПОУ: 05408102

Місцезнаходження: вул. Руська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Код за ЄДРПОУ: 05408102

Місцезнаходження: вул. Руська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.35.51, 06.39.31, 06.52.17, 06.81.12

Тема дисертації:

1. УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

2. Management of the Competitive Potential of Agricultural Enterprises under Conditions of External Environmental Instability

Реферат:

1. У дисертаційній роботі подано теоретичне узагальнення і запропоновано нове вирішення наукового завдання, яке полягає у розвитку теоретико-методичних положень та розробці прикладних аспектів підвищення ефективності управління конкурентним потенціалом (КП) підприємств сільського господарства на основі цифровізації управлінських процесів та розвитку зовнішньоекономічної діяльності задля зміцнення їхніх ринкових позицій та сталого розвитку в ризикогенному середовищі. У роботі запропоновано багатокритеріальну модель оцінювання індексу експортно-орієнтованого конкурентного потенціалу EICP при виході на зовнішні ринки та розроблено інструментарій управління ним; удосконалено організаційно-економічний механізм підвищення ефективності управління КП; обґрунтовано сценарне прогнозування

розвитку КП підприємств аграрної галузі на засадах ризик-орієнтованого підходу. Мета дисертації полягає у розвитку теоретико методичних положень та розробленні прикладних аспектів підвищення ефективності управління КП підприємств сільського господарства на основі цифровізації управлінських процесів та розвитку зовнішньоекономічної діяльності задля зміцнення їхніх ринкових позицій та сталого розвитку в ризикогенному середовищі. Об'єктом дослідження є процес управління конкурентним потенціалом підприємств сільського господарства в умовах впливу дестабілізуючих чинників зовнішнього середовища. Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних положень, управлінських інструментів та економіко-математичних моделей підвищення ефективності управління конкурентним потенціалом підприємств аграрного сектору в умовах економічної нестабільності. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку джерел і додатків. У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, наукову новизну та практичну цінність результатів. У першому розділі здійснено поглиблене теоретичне опрацювання сутності, структурних характеристик та управлінських аспектів конкурентного потенціалу сільськогосподарських підприємств; обґрунтовано концептуальні основи управління КП в умовах економічної нестабільності; проаналізовано методичні підходи до оцінювання рівня конкурентного потенціалу. У другому розділі проведено аналіз поточного стану та передумов розвитку сільського господарства у 2019-2024 рр. на загальнодержавному та регіональному рівнях (Тернопільська, Івано-Франківська, Львівська області). Здійснено PESTEL-аналіз середовища функціонування агропідприємств в Україні, SWOT-аналіз ключових складових КП трьох західних областей та оцінку його сильних й слабких сторін для усіх підприємств-об'єктів дослідження. Запропоновано та апробовано методичний підхід до оцінювання конкурентного потенціалу на основі таксономічного аналізу (показник K_i). Проведено діагностику стану інтегрального показника K_i на основі 12 визначених індикаторів (i_1 - i_{12}), які сукупно характеризують основні складові КП (фінансову, кадрову, виробничу, маркетингову) для 9 агропідприємств-об'єктів дослідження трьох західних областей України. Проведено кореляційно-регресійний аналіз впливу окремих індикаторів на інтегральний показник K_i . У третьому розділі обґрунтовано напрями підвищення ефективності управління конкурентним потенціалом сільськогосподарських підприємств. Удосконалено організаційно-економічний механізм управління КП; розроблено багатокритеріальну модель оцінювання індексу експортно-орієнтованого конкурентного потенціалу EICP при виході на зовнішні ринки, яка включає п'ять складових: експортна спеціалізація (RCA); цінова конкурентоспроможність (CPS); логістико-маркетингова спроможність (LOG); цифрова зрілість та міжнародна комунікація (DM); фінансова та кредитна готовність до реалізації ЗЕД (FCR). На прикладі референтного підприємства апробовано модель при його виході на зовнішні ринки. Проведено прогнозування динаміки інтегрального показника КП (K_i) до 2030 р. та доведено наявність диференційованих траєкторій їх розвитку. На його основі запропоновано адаптивні сценарії для кожної групи підприємств та індивідуальні дорожні карти управління КП у прогностичному періоді. Представлено інтегровану систему ризик-менеджменту на основі поєднання індексу ризику (RI) з (K_i). Практичне значення роботи полягає у розробленні комплексного інструментарію управління КП агросфери в умовах цифровізації та зовнішньоекономічних викликів, що дозволяє підприємствам і державним органам обґрунтовувати стратегії стимулювання експорту, мінімізувати ризики та зміцнити продовольчу безпеку.

2. The dissertation provides a theoretical generalization and proposes a new solution to a scientific problem, which consists of developing theoretical and methodological provisions and designing applied aspects for improving the efficiency of managing the competitive potential (CP) of agricultural enterprises. This is achieved through the digitalization of management processes and the development of foreign economic activities to strengthen their market positions and ensure sustainable development in a risk-prone environment. The research proposes a multi-criteria model for evaluating the Export-Oriented Competitive Potential Index (EICP) for entering foreign markets and develops a toolkit for its management; improves the organizational and economic mechanism for enhancing CP management efficiency; and substantiates scenario forecasting for the development of the competitive potential of agricultural enterprises based on a risk-oriented approach. The purpose of the dissertation is to develop theoretical and methodological provisions and design applied aspects for improving the

efficiency of CP management in agricultural enterprises based on the digitalization of management processes and the development of foreign economic activity to strengthen their market positions and sustainable development in a risk-prone environment. The object of the research is the process of managing the competitive potential of agricultural enterprises under the influence of destabilizing environmental factors. The subject of the research is a set of theoretical and methodological provisions, management tools, and economic-mathematical models for improving the efficiency of competitive potential management of agricultural sector enterprises in conditions of economic instability. The dissertation consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references, and appendices. The introduction substantiates the relevance of the topic and defines the purpose, tasks, object, subject, scientific novelty, and practical value of the results. In the first part, an in-depth theoretical study of the essence, structural characteristics, and management aspects of the competitive potential of agricultural enterprises is carried out; the conceptual foundations of CP management in conditions of economic instability are substantiated; and methodological approaches to assessing the level of competitive potential are analyzed. In the second part, an analysis of the current state and prerequisites for the development of agriculture in 2019–2024 at the national and regional levels (Ternopil, Ivano-Frankivsk, and Lviv regions) is conducted. A PESTEL analysis of the operating environment of agricultural enterprises in Ukraine is performed, alongside a SWOT analysis of the key CP components of the three western regions and an assessment of its strengths and weaknesses for all surveyed enterprises. A methodological approach to assessing competitive potential based on taxonomic analysis (index K_i) is proposed and tested. A diagnostics of the K_i integral indicator was performed based on 12 defined indicators (i_1 – i_{12}), which collectively characterize the main components of CP (financial, human resources, production, and marketing) for 9 agricultural enterprises in three western regions of Ukraine. A correlation and regression analysis of the influence of individual indicators on the integral K_i index was conducted. In the third part, directions for improving the efficiency of competitive potential management in agricultural enterprises are substantiated. The organizational and economic mechanism of CP management is improved; a multi-criteria model for evaluating the Export-Oriented Competitive Potential Index (EICP) for entering foreign markets is developed, which includes five components: export specialization (RCA); price competitiveness (CPS); logistics and marketing capacity (LOG); digital maturity and international communication (DM); and financial and credit readiness for foreign economic activity (FCR). The model is tested using a reference enterprise during its entry into foreign markets. A forecast of the dynamics of the integral CP indicator (K_i) up to 2030 is conducted, proving the existence of differentiated development trajectories. Based on this, adaptive scenarios for each group of enterprises and individual roadmaps for CP management in the forecast period are proposed. An integrated risk management system based on the combination of the Risk Index (RI) with K_i is presented. The practical significance of the work lies in the development of a comprehensive toolkit for managing the CP of the agricultural sector in the context of digitalization and foreign economic challenges. This allows enterprises and state authorities to substantiate export promotion strategies, minimize risks, and strengthen food security.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Крамар І., Гапон В. КОНКУРЕНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ. Соціально-економічні проблеми і держава. 2024. Вип. 1 (30). С. 118-130. URL: <https://doi.org/10.33108/sepд 2024.01.118>

- Крамар І., Гапон В. ГАЛУЗЕВИЙ АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ ТА ПЕРЕДУМОВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. Успіхи і досягнення у науці. 2025. № 8(18). URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-8\(18\)-469-484](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-8(18)-469-484)
- Гапон В., Крамар І. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ. Сталий розвиток економіки. 2025. № 4 (55). С. 243–251. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-33>
- Гапон В., Крамар І. ОЦІНЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ДИНАМІКИ ІНТЕГРАЛЬНОГО ПОКАЗНИКА КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВІТЧИЗНЯНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ ПІДХОДІВ. Соціально-економічні проблеми і держава. 2025. Вип. 2 (33). С. 88-107. URL: <https://doi.org/10.33108/sep2025.02.088>
- Гапон Вадим. АДАПТИВНА МОДЕЛЬ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМІЦНЕННЯ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ
- Крамар І., Гапон В. МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИХОДІ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ. Наукові інновації та передові технології. 2025. № 12(52). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12\(52\)-459-482](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12(52)-459-482)

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: Науково-дослідна тема «Сучасні фінансово-економічні системи України: новітні тренди забезпечення стійкості та ефективного управління» кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя (державний реєстраційний номер 0124U003478)

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крамар Ірина Юріївна
2. Ірина Крамар

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5768-988X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Код за ЄДРПОУ: 05408102

Місцезнаходження: вул. Руська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Храпкіна Валентина Валентинівна
2. Valentyna Khrapkina

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3431-4369

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 03wfca816

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стадник Валентина Василівна
2. Valentyna Stadnyk

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2095-3517

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кирич Наталія Богданівна
2. Nataliia Kyrych

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7728-9787

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Код за ЄДРПОУ: 05408102

Місцезнаходження: вул. Руська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шерстюк Роман Петрович

2. Roman Sherstiuk

Кваліфікація: д. е. н., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6253-9421

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Код за ЄДРПОУ: 05408102

Місцезнаходження: вул. Руська, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Співак Сергій Михайлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Співак Сергій Михайлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Мартиняк Ірина Олександрівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна